

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoP/39/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1121205781
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:1121205781.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej a sudcov JUDr. Danice Kočíckovej a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, v právnej veci starostlivosti o maloletú U. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., K. XX, zastúpenej opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, dieťa matky J. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. - I. K., D. 1, toho času bytom D. D., W. cesta X a otca T. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C., K. XX, za účasti starej matky maloletej K. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C., K. XX, o zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti a iné, o odvolaní starej matky a otca proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, č.k. 37P/99/2021-147 zo dňa 27.07.2022, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., II., III., VI. a VII. p o t v r d z u j e .
- II. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd odvolaním napadnutým rozsudkom zrušil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica, č.k. 32P85/2016-74 zo dňa 30.06.2016 v časti výroku zverenia maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky K. T., nar. XX.XX.XXXX (prvý výrok), maloletú zveril do osobnej starostlivosti matky, pričom oprávnenie maloletú zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach majú obaja rodičia samostatne (druhý výrok), otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej výživným vo výške 200,-Eur mesačne, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc dňom právoplatnosti rozhodnutia (tretí výrok), styk otca s maloletou neupravil (štvrtý výrok), nariadil nad výchovou maloletej dohľad (piaty výrok), konštatoval zmenu rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, č.k. 32P/85/2016-74 zo dňa 30.06.2016 vo výroku o výžive maloletej (šiesty výrok) a o trovách rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (siedmy výrok).

1.1 Z jeho dôvodov vyplýva, že matka maloletého dieťaťa sa domáhala zrušenia náhradnej osobnej starostlivosti maloletej z dôvodu, že zásadne zmenila svoj spôsob života, životné hodnoty, absolvovala ústavnú liečbu v Centre pre liečbu drogových závislostí Banská Bystrica (ďalej v texte aj len „CPLDZ“), žije usporiadaným životom v spoločnej domácnosti s partnerom a má záujem vykonávať svoje práva matky voči dvom svojim maloletým deťom; spolupracuje s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave i v Banskej Bystrici, na Okresný súd Bratislava I podala návrh na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti nad jej ďalšou maloletou dcérou C.; má záujem vychovávať obidve svoje maloleté dcéry, utužovať medzi nimi súrodenecký vzťah. Navrhla, aby o obidvoch návrhoch na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti maloletých detí rozhodol Okresný súd Bratislava I.

1.2 Okresný súd Bratislava I postúpil spis Okresnému súdu Banská Bystrica. Stará matka maloletej U. a otec maloletej nesúhlasili s návrhom matky na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti; nesúhlasne sa vyjadril aj starý otec maloletej zo strany otca. Kolízny opatrovník poukázal na to, že náhradná osobná

starostlivosť si plní svoj účel, s rodinou spolupracuje akreditovaný subjekt Centrum Návrat Banská Bystrica.

1.3 Okresný súd vychádzal z ustanovení §47 ods. 1 písm. d), e), §36 ods. 1 a §62 ods. 1, 2, 4, 5, §75 ods. 1, §37 ods. 2 písm. b) zákona č. 36/2005 Z.z. Zákona o rodine (ďalej v texte aj len „Zákon o rodine“ alebo „ZR“); konštatoval skutkový stav, že rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica, č.k. 32P/85/2016-74 zo dňa 30.06.2016 bola maloletá U. zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky a rodičom bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletej výživným vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa. V tom čase matka nemala vytvorené ekonomické ani materiálne podmienky na zabezpečovanie starostlivosti o maloletú a svojim správaním a konaním vo vzťahu k výkonu rodičovských práv a povinností nedávala záruku, že je schopná poskytnúť adekvátnu starostlivosť maloletej (vo veku 21 mesiacov), pretože dieťa zanechala v starostlivosti starej matky už dňa 28.02.2016. U starej matky boli preukázané podmienky na zabezpečenie adekvátnej starostlivosti o maloletú; otec maloletej sa v tom čase nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody, preto nebol schopný zabezpečovať osobnú starostlivosť o dieťa. Druhú maloletú dcéru matky C., nar.XX.XX.XXXX, Okresný súd Bratislava I rozsudkom, č.k. 3P/53/2016-40 zo dňa 03.04.2017 zveril do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky K.. J. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XX, XXX XX D. a matku zaviazal platiť výživné na maloletú C. vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa z dôvodu, že matka nebola schopná poskytnúť maloletej náležitú starostlivosť, pretože nemala vytvorené podmienky na zabezpečenie riadnej výchovy dieťaťa, pričom otec tejto maloletej určený nie je. Pri preverovaní konania matky z dôvodu podozrenia závažného zanedbávania rodičovských práv a povinností vo vzťahu k maloletej bolo zistené, že matka zanechala maloletú v starostlivosti starej matky z jej strany a odišla na neznáme miesto; následne sa priznala k užívaniu návykových látok a bola jej odporučená návšteva CPLDZ v Bratislave.

1.4 Dňa 05.11.2021 rozsudkom č.k. 3P/28/2021-41 Okresný súd Bratislava I zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava I, č.k. 3P/53/2016-40 zo dňa 03.04.2017 o zverení maloletej C. do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky K.. J. C. vzhľadom na to, že matka už dokáže zabezpečiť riadnu starostlivosť o maloletú a má už vytvorené vhodné materiálne, bytové, ekonomické podmienky.

1.5 Pri rozhodovaní o návrhu matky vo vzťahu k maloletej U. vychádzal Okresný súd Banská Bystrica z listinných dôkazov a výsluchov účastníkov, zo správ o prešetrovaní pomerov v domácnosti matky i starej matky; zo správ z Centra pre liečbu drogových závislostí Banská Bystrica zo dňa 12.07.2022 zistil, že matka bola opakovane hospitalizovaná v CPLDZ, naposledy v roku 2021, aktuálne absolvuje ambulantnú liečbu, na liečbe riadne spolupracuje, od júla 2020 neboli zaznamenané porušenia abstinencie a všetky toxikologické vyšetrenia boli negatívne; ošetrovateľom matky je MUDr. Ďaďan.

1.6 Maloletá U. ukončila 1. ročník Základnej školy s materskou školou C., dosahuje výborné výsledky, bola jej udelená pochvala riaditeľky školy za najvzornejšiu dochádzku z celej triedy, všetky vymeškané hodiny má ospravedlnené, v škole je jej správanie vzorné, nekonfliktné, je kamarátska. Rodičia sa nezúčastňujú rodičovských združení, neinformujú sa o výsledkoch maloletej; škola komunikuje vždy so starou matkou, ktorá sa pravidelne zúčastňuje rodičovských združení, informuje sa o výsledkoch maloletej, poplatky v škole riadne uhrádza.

1.7 Okresný súd zistil, že matka má štyri záznamy v registri priestupkov, naposledy v roku 2021/2022 na úseku cestnej premávky, má záznam aj v registri trestov, pričom z odpisu registra trestov vyplýva, že jej odsúdenie je zahladené, hľadá sa na ňu akoby nebola odsúdená, pričom v jednom prípade sa jednalo o podmienkové zastavenie trestného stíhania v rámci prípravného konania. Lustráciou v Sociálnej poisťovni bolo zistené, že matka je evidovaná ako zamestnanec v spoločnosti DzuLu tRansPort, s.r.o., v ktorej obchodnej spoločnosti je zároveň aj spoločníkom aj konateľom; otec maloletej nie je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, nepoberá žiadne štátne sociálne dávky; stará matka maloletej poberá prídavok na maloletú v sume 25,88 Eur mesačne, opakovaný príspevok náhradnému rodičovi na maloletú v sume 100,-Eur mesačne; Úrad práce Bratislava oznámil, že matka poberá prídavok na maloletú C. vo výške 25,88 Eur mesačne, nie je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Z oznámenia Sociálnej poisťovne vyplynulo, že matka nepoberá žiadne dávky vyplácané Sociálnou poisťovňou, otec nepoberá žiadne dávky vyplácané Sociálnou poisťovňou, stará matka poberá starobný dôchodok vo výške 424,10 Eur mesačne. Na matku sú evidované tri motorové vozidlá V. P., H. P. a C. Z.; na otca nie je evidované žiadne motorové vozidlo; na starú matku je evidované motorové vozidlo C. V. P.. Matka je vlastníčkou nehnuteľnosti v katastrálnom území I., druh pozemku - trvalý trávnatý porast, zastavaná plocha a nadvoria; otec nehnuteľnosti nevlastní.

1.8 Z vykonaného dokazovania považoval súd za preukázané, že náhradná osobná starostlivosť nariadená nad maloletou U. plní svoj účel, maloletá bola od svojho útleho veku 16 mesiacov v

starostlivosti starej matky zo strany otca. Stará matka maloletej poskytuje riadnu starostlivosť a opateru, uspokojuje jej odôvodnené potreby, aktívne trávi s maloletou čas, od novembra 2020 s rodinou maloletej spolupracuje akreditovaný subjekt Centrum Návrat, aj za pomoci ktorého došlo k postupnému obnoveniu kontaktu matky s maloletou a úprave vzájomných vzťahov i medzi matkou a starou matkou maloletej.

1.9 Matka prejavuje intenzívny záujem o maloletú a aktívny kontakt s ňou, ktorý aj využíva; maloletá navštevuje domácnosť matky. Matka v roku 2020 absolvovala 12-týždňovú ústavnú liečbu v CPLDZ, od tejto doby až do súčasnosti zodpovedne pristupuje k liečbe vykonávanej ambulantnou formou, zúčastňuje sa poradenstva v rámci terapie a toxikologických odberov, ktoré sú negatívne. Matka má vytvorené aj vhodné bytové podmienky, býva v prenájme so svojim priateľom a ďalšou maloletou dcérou, nad ktorou bola Okresným súdom Bratislava I už zrušená náhradná osobná starostlivosť a maloletá bola navrátená opätovne do starostlivosti svojej matky.

1.10 V súčasnosti má matka príjem z výkonu činnosti taxikára, ktorý priznala vo výške 1000,-Eur mesačne s tým, že s partnerom majú založenú obchodnú spoločnosť, aj obchodnú spoločnosť za účelom lesopostavateľských prác, z ktorej majú príjem cca 1500,-Eur mesačne. Matka sa podieľa na výžive maloletej sumou 50,-Eur, ktoré poskytuje starej matke.

1.11 Zo správy opatrovníka maloletej a z Centra Návrat, ktorý spolupracuje s rodinou, vyplýva, že maloletá reaguje na matku pozitívne, majú medzi sebou vytvorený pozitívny vzťah, matka adekvátne reaguje na potreby maloletej, vie ju usmerniť, maloletá ju rešpektuje, matka vie riešiť aj prípadné vzniknuté nezhody medzi maloletou a jej maloletou sestrou C.. Sociálne podmienky na strane matky, či už bytové alebo ekonomické boli podrobené šetreniu zo strany opatrovníka maloletej, boli vyhodnotené ako vhodné pre výchovu maloletej.

1.13 Hoci stará matka maloletej nesúhlasila so zrušením náhradnej osobnej starostlivosti s poukazom na to, že potrebuje väčšiu záruku zo strany matky, že matka je schopná zvládnuť adekvátnu starostlivosť o maloletú, predovšetkým s prihliadnutím na zabezpečenie a plnenie si školských povinností maloletej a navrhla, aby bola náhradná osobná starostlivosť zrušená až keď bude maloletá staršia, napr. vo veku 10 - 11 rokov a aj otec maloletej nesúhlasil s návrhom matky s poukazom na to, že pomery na strane matky sa zmenili a predovšetkým rodič má byť ten, kto má zabezpečovať starostlivosť o maloletú, okresný súd dospel k záveru, že návrh matky je dôvodný.

1.14 Okresný súd vychádzal z teoretických východísk, že súd zruší náhradnú osobnú starostlivosť len z vážnych dôvodov, ktorými je aj skutočnosť, že rodičia, resp. jeden z rodičov sú schopní opäť zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, a teda odpadli prekážky, ktoré im bránili v zabezpečovaní osobnej starostlivosti o dieťa. V zmysle Zákona o rodine starostlivosť rodičov má prednosť pred náhradnou starostlivosťou inej osoby ako rodiča, pokiaľ majú rodičia vytvorené podmienky pre výchovu svojho dieťaťa.

1.15 Matka preukázala okresnému súdu, že je schopná zabezpečiť maloletej náležitú starostlivosť; z výpovede samotnej maloletej vyplynulo, že má s matkou vytvorený pozitívny vzťah, vie si predstaviť, že by bola v prevažnej starostlivosti matky a starú matku by navštevovala, teda naopak, ako je tomu v súčasnosti; okresný súd prihliadal na utužovanie pozitívnych súrodeneckých väzieb medzi maloletou a jej sestrou C.. Matka svojím úsilím za pomoci rodiny a odborníkov si upravila svoje životné podmienky a sociálne pomery po materiálnej a nemateriálnej stránke, usporiadala si vzťahy v rodine, dlhodobo abstínuje od návykových látok, má úprimný záujem o zabezpečovanie starostlivosti o maloletú, čo je potvrdené aj tým, že matke bola navrátená do osobnej starostlivosti aj ďalšia maloletá dcéra. Matka svojím konaním a správaním dáva okresnému súdu záruku, že je schopná vykonávať riadnu starostlivosť o dieťa a poskytnúť mu stabilné a bezpečné prostredie potrebné pre zdravý psychický a fyzický vývin.

1.16 Okresný súd vyjadril pochopenie voči dôvodom nesúhlasu zo strany starej matky maloletej, avšak zdôraznil, že v prvom rade rodič je oprávnený a povinný zabezpečovať starostlivosť o svoje maloleté dieťa, pokiaľ má na to vytvorené podmienky. Stará matka si bola vedomá vzhľadom na spoluprácu s Centrom Návrat, že matka má záujem o výkon osobnej starostlivosti o maloletú, upravila si svoje pomery; stará matka bola zo strany akreditovaného subjektu vedená k tomu, že má maloletú pripravovať postupne na návrat do prirodzeného rodinného prostredia k matke; je zrejmé, že stará matka sa nechcela zmieriť s tým, že maloletá sa navráti matke vzhľadom na vrúcny vzťah k maloletej, čo je pochopiteľné vzhľadom na starostlivosť o ňu od útleho veku. Dôvody uvádzané starou matkou pre zachovanie náhradnej osobnej starostlivosti však okresný súd nepovažoval za relevantné a predlžovanie náhradnej osobnej starostlivosti do vyššieho veku maloletej podľa názoru súdu prvej inštancie by nebolo v záujme maloletej. Je potrebné, aby si maloletá čo najskôr zvykla na spoločnú domácnosť s matkou a so sestrou, aby sa utužovali a posilňovali ich spoločné vzájomné väzby. Okresný súd dospel k záveru, že náhradná osobná starostlivosť o maloletú už nie je potrebná, a preto ju zrušil.

1.17 Vzhľadom na to, že maloletá pochádza z mimomanželského vzťahu rodičov, ktorí nežijú v spoločnej domácnosti, okresný súd rozhodol aj o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej. Otec maloletej poukázal na to, že nie je schopný zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú, pretože na to nemá vytvorené vhodné podmienky, žije a pracuje v Nemecku a plní si voči maloletej vyživovaciu povinnosť. Matka má vytvorené vhodné podmienky pre starostlivosť o maloletú a je tou osobou, ktorá je schopná poskytnúť maloletej pocit istoty a bezpečia, dokáže sa o maloletú plnohodnotne postarať. Súd prvej inštancie po zrušení náhradnej osobnej starostlivosti preto zveril maloletú do osobnej starostlivosti matky. Podľa §28 Zákona o rodine rozhodol, že oprávnenie maloletú zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach majú obaja rodičia samostatne, pričom na podstatných veciach maloletého dieťaťa sú vždy povinní sa dohodnúť; v prípade, ak by sa nedohodli, na návrh niektorého z rodičov môže o takejto podstatnej veci maloletého dieťaťa rozhodnúť súd (§35 Zákona o rodine).

1.18 Súčasne so zverením maloletej do osobnej starostlivosti matky okresný súd skúmal podmienky na určenie výživného pre maloletú od otca. Za použitia kritérií podľa §75 ods. 1 veta prvá ZR, vychádzajúc z veku, odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa a z možností, schopností a majetkových pomerov otca i matky mal za to, že je v možnostiach otca platiť výživné vo výške 200,-Eur.

1.19 Vykonaným dokazovaním považoval za preukázané, že maloletá má 7 rokov, ukončila 1. ročník základnej školy, v ktorej platí za stravu 28,-Eur mesačne, na triedny fond 5,-Eur na pol roka, za školský klub 10,-Eur mesačne; mimo školy navštevuje základnú umeleckú školu, výtvarný a ľudový tanec, kde platí 20,-Eur mesačne; maloletá nebýva často chorá, nie je vedená v odbornej špecializovanej ambulancii, ani neužíva pravidelne lieky.

1.20 Matka maloletej dosahuje podľa jej vlastného vyjadrenia príjem vo výške cca 1000,-Eur, hospodária spoločne s partnerom, z obchodnej spoločnosti majú spoločne ďalší príjem vo výške cca 1500,-Eur mesačne. Matka má ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletej dcére C., ktorá má 12 rokov a žijú v spoločnej domácnosti; mesačné náklady na bývanie predstavujú nájom a energie 600,-Eur, za TV a internet 20,-Eur, strava cca 400,-Eur.

1.21 Otec maloletej pracuje ako lešenár v Nemecku s príjmom cca 3000,-Eur mesačne, s mesačnými nákladmi na nájom 950,-Eur, na stravu 500,-Eur, náradie a oblečenie do práce 150,-Eur na polroka. Inú vyživovaciu povinnosť okrem maloletej U. nemá. Zdravotné obmedzenia nemá, nevlastní nehnuteľnosti ani hnutelné veci väčšej hodnoty. Po zohľadnení celkových pomerov otca ako aj odôvodnených potrieb maloletej okresný súd uložil otcovi povinnosť prispieť na výživu maloletej výživným vo výške 200,-Eur mesačne podľa návrhu matky s prihliadnutím na vyjadrenie otca maloletej, že výživné v uvedenej sume je v jeho možnostiach a schopnostiach platiť. Počiatok vyživovacej povinnosti okresný súd určil dňom právoplatnosti rozhodnutia, keďže účinky zverenia maloletej do osobnej starostlivosti matky nastanú právoplatnosťou rozhodnutia o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti.

1.22 Okresný súd styk otca s maloletou neupravoval, pretože obaja rodičia poukázali na možnú dohodu v tomto smere, pokiaľ bude maloletá zverená do starostlivosti matky; otec žije a pracuje v Nemecku, s maloletou je v pravidelnom telefonickom kontakte a v prípade, že je na Slovensku, sú aj v osobnom kontakte. Okresný súd apeloval na rodičov, aby si upravili vzájomnú komunikáciu s ohľadom na záujem maloletej, najmä poskytovanie si informácií o maloletej a ohľadom styku otca s dcérou.

1.23 Vzhľadom na vyjadrenia rodičov a starej matky maloletej okresný súd nad výchovou maloletej nariadil dohľad, ktorý bude vykonávaný v spolupráci s akreditovaným subjektom Centrom Návrat, ktorý s rodinou spolupracoval aj doposiaľ, a aj s príslušným úradom práce. Nariadeným výchovným opatrením bude mať súd zabezpečenú kontrolu nad starostlivosťou matky o maloletú, keďže matka v minulosti v zabezpečovaní osobnej starostlivosti opakovane zlyhala. Zároveň súd bude mať prehľad o tom, či matka dodržiava ambulantnú liečbu v CPLDZ, či sa naďalej zúčastňuje pravidelných odberov, ako dohliada na prípravu maloletej do školy, ako zvláda komplexnú starostlivosť o maloletú vrátane jej maloletej sestry. Okresný súd mal za to, že takýmto spôsobom je možné odstrániť aj obavy, na ktoré poukazovala stará matka maloletej, napomôže obnoviť dôveru v schopnosti matky vo výkone jej rodičovských zručností. Apeloval na matku, že vzhľadom aj na doterajšie výborné školské výsledky maloletej je potrebné, aby aj matka naďalej dohliadala a bola schopná zabezpečiť maloletej náležitú prípravu do školy, plnenie si školských povinností, aby táto naďalej napredovala, čo bola tiež jedna z obáv starej matky dieťaťa. Je len na matke, aby preukázala svoju schopnosť zabezpečovať riadnu starostlivosť o maloletú, keďže v minulosti zlyhala, v dôsledku čoho bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti. Nariadené výchovné opatrenie bude trvať dovtedy, kým si splní svoj účel; v takom prípade môže súd aj z úradnej moci začať konanie o jeho zrušení.

1.24 Súd prvej inštancie vyzval matku a starú matku maloletej na hľadanie kompromisných riešení v záujme maloletej, aby matka umožňovala pravidelný intenzívny kontakt maloletej a starej matky, medzi

ktorými je blízky citový vzťah, pretože maloletá prejavila záujem o takýto pravidelný kontakt so starou matkou; v tejto veci môže byť naďalej nápomocné aj Centrum Návrat.

1.25 Vzhľadom na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti nad maloletou a jej zverenie do osobnej starostlivosti matky došlo ku zmene rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č.k.32P/85/2016-74 zo dňa 30.06.2014 vo výroku o výžive maloletej, ktorú súd prvej inštancie určoval od otca maloletého dieťaťa.

1.26 O trovách konania rozhodol okresný súd podľa §52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej v texte aj len „C.m.p.“), podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, pretože dôvody pre iné rozhodnutie o trovách konania v prejednávanej veci nezistil.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie otec. Nesúhlasil so zrušením náhradnej osobnej starostlivosti nad maloletou a s určením výživného vo výške 200,-Eur voči jeho osobe. Poukázal na to, že okresný súd nedostatočne preskúmal prostredie, kde bude maloletá žiť, náhlene rozhodol, neprihliadol na psychiku dieťaťa, neprihliadol na to, že ročná abstinencia je krátká doba, keďže matka maloletej už dvakrát zlyhala vo svojej abstinencii, naposledy v júni 2021. Okresný súd mohol nariadiť kontroly odberu biologického materiálu a neuspokojiť sa s tvrdením matky, že chodí pravidelne raz do týždňa na odber biologického materiálu. Jeden rok je krátká doba, aby abstinujúci mohol povedať, že je vyliečený; sociálna kuratela a okresný súd sa uspokojili s momentálnou situáciou matky, že matka má vytvorené podmienky na výchovu detí, no vytvorenie podmienok je pripraviť ich na život, učiť sa s nimi, variť, prať; matka je nezodpovedná rovnako ako predtým. To, že kuratela skúmala prostredie dvomi návštevami považoval za nedostatočné, pretože s matkou žil takmer tri roky a videl, ako kurátori chodili kontrolovať. Okresný súd neskúmal, prečo matka maloletej nemala záujem o svoje dieťa takmer šesť rokov, neplatila ani minimálne výživné a zrejme rovnako to bolo aj s jej prvorodenou dcérou. Bola pritom zamestnaná; spochybnil zamestnanie matky ako taxikárky s platom okolo 1 000,-Eur mesačne; na vytvorenie podmienok na výchovu dieťaťa nestačí len vlastníctvo majetku; okresný súd neskúmal ani osobu partnera matky. Rozhodol rýchlo na to, aby mal vykonané ďalšie dokazovanie a aby sa mohol hlbšie zaoberať argumentami; mohol ponechať v platnosti pôvodný rozsudok a určiť ešte skúšobnú preklenovaciu dobu, aby čo najmenej zaťažil psychický a mentálny vývoj maloletej a v neposlednom rade aj starých rodičov.

2.1 Vo vzťahu k určeniu výživného poukázal na to, že v Nemecku stratil zamestnanie a musel sa vrátiť na Slovensko, kde sa o zamestnanie uchádza, je zaevidovaný ako nezamestnaný na ÚPSVaR Banská Bystrica. Navrhol výživné na maloletú znížiť na 50,- až 80,-Eur mesačne, pretože v súčasnosti nemá príjem žiadny a 200,-Eur nemá z čoho zaplatiť. K odvolaniu pripojil ako doklad žiadosť o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie zo dňa 02.09.2022.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v celom jeho rozsahu podala odvolanie aj stará matka maloletej. Navrhla rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie podala z dôvodov, uvedených v ustanovení §365 ods. 1 písm. f) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej v texte aj len „C.s.p.“), t.j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, ako aj v §365 ods. 1 písm. h) C.s.p., t.j., že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Má za to, že okresný súd viaceré dôležité skutočnosti vôbec neskúmal a iné dôkazy a skutkové tvrdenia účelovo interpretoval v prospech matky, resp. selektívne vychádzal len zo skutočností tvrdených matkou, hoci tieto často neboli dostatočne preukázané. Maloletá bola zverená do jej náhradnej osobnej starostlivosti vzhľadom na to, že matka nedávala záruku riadnej a stabilnej výchovy, nemala vytvorené podmienky bytové, sociálne, ekonomické pre zabezpečovanie riadnej starostlivosti o dieťa; maloletá bola od svojho útleho veku, t.j. od svojich 16 mesiacov v jej osobnej starostlivosti, táto osobná starostlivosť plnila a plní úcel v poskytovaní starostlivosti, zo strany starej matky neboli zistené žiadne nedostatky.

3.1 Z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, že by sa okresný súd venoval potrebnějšímu skúmaniu osobných a rodinných pomerov matky, ako aj posúdeniu širších súvislostí zverenia maloletej do osobnej starostlivosti matky. Venoval sa len všeobecnému posúdeniu vhodnosti umiestnenia maloletej do osobnej starostlivosti matky, ako je posúdenie bytových pomerov matky, jej príjmu, či skutočností, že spolupracuje s akreditovaným subjektom Centrom Návrat. Rozhodujúcim dôvodom, pre ktorý bola maloletá zverená do jej osobnej starostlivosti bola dlhodobá závislosť matky od návykových látok, v dôsledku ktorej matka nebola schopná vôbec realizovať osobnú starostlivosť o maloletú. Matka v čase svojej drogovej závislosti vzniknutú situáciu neriešila, príslušné orgány v jej domácnosti intervenovali až na podnet jej susedov, ktorí si všimli, že matka často necháva maloleté deti v domácnosti bez

akéhokoľvek dozoru a tieto sú po všetkých stránkach zanedbávané, v dôsledku čoho vec oznámili na príslušné inštitúcie, ktoré následne začali konať. Od jari 2016 bola maloletá reálne v osobnej starostlivosti starej matky a až do konca roku 2020 sa matka o maloletú nijako nezaujímalá. K obnoveniu kontaktu maloletej s matkou začalo dochádzať od konca roku 2020, pričom ich stretávanie bolo následne prerušené v dôsledku opatrení na zamedzenie šírenia choroby COVID-19. Pravidelnejšie sa začala matka s maloletou stretávať približne od septembra 2021, t.j. približne pred rokom, pričom maloletá bola na základe vzájomnej dohody starej matky a matky v osobnej starostlivosti matky každý druhý víkend v mesiaci plus jeden deň v priebehu pracovného týždňa.

3.2 Poprela, že maloletú nepripravovala na návrat do prirodzeného prostredia k matke, resp. že sa nechcela zmieriť s tým, že sa maloletá k matke navráti. Maloletej nikdy neuvádzala nepravdivé informácie o jej rodičoch a nikdy sa v jej prítomnosti o matke negatívne nevyjadrovala. Pokiaľ matka prejavila záujem o styk s maloletou, tento jej vždy umožnila. Aj počas školských prázdnin bola maloletá v osobnej starostlivosti matky nepretržite celý mesiac, v rámci čoho s ňou absolvovala aj dovolenku v zahraničí. Postoj starej matky teda nesmeruje k zamedzeniu návratu maloletej k matke, ale snaží sa sledovať záujem maloletej, pritom sa domnieva, že by bolo vhodnejšie postupné začleňovanie do rodinného prostredia matky. Týmto spôsobom by si aj maloletá mohla plynulejšie zvyknúť na nové podmienky a odlišný režim v domácnosti matky a zároveň by sa tým vytvoril priestor na to, aby matka preukázala, že skutočne došlo k zmene jej životného štýlu a k trvalej náprave jej pomerov.

3.3 Zdôraznila, že maloletá v podstate celý svoj doterajší život prežila v jej domácnosti, na ktorú je zvyknutá, kde má vytvorené rodinné a sociálne väzby; doterajší styk s matkou nebol realizovaný v takej intenzite, aby maloletá mohla reálne vyhodnotiť, či jej spôsob života matke vyhovuje. Maloletá je stále vo veku, keď u nej prevláda detské fantazijné zmyšľanie a pokiaľ sa aj vyjadrila, že by si vedela predstaviť tráviť viac času s matkou, automaticky to neznamena, že dokáže plnohodnotne posúdiť, aký vplyv bude mať táto zásadná zmena na jej doterajší spôsob života.

3.4 Maloletá sa počas pobytu v domácnosti starej matky na matku nepýta, spontánne o nej nerozpráva, rovnako vôbec nespomína jej priateľa N.. Po návrate z pobytu v domácnosti matky sa maloletá vyjadruje spôsobom „konečne som doma“. Pokiaľ dostala maloletá na výtvarnej výchove za úlohu nakresliť svoju mamu, na obrázku nakreslila starú matku. Aj z vyjadrení maloletej vyplýva, že táto ešte nie je vnútorne vysporiadaná s novovzniknutou situáciou, nevie presne uviesť, kde je jej domov, či hierarchicky usporiadať jej blízke osoby podľa významu v jej živote. V úvahách o budúcnosti navyše maloletú ovplyvňuje jej staršia sestra C., ktorá jej zdôrazňuje, že jej domov je v domácnosti matky, pričom sa pred maloletou mala vyjadriť, že po jej návrate do ich spoločnej domácnosti si z nej spraví otroka. Nie je v záujme maloletej, aby došlo k radikálnej zmene jej rodinných pomerov a k vytrhnutiu zo známeho prostredia v situácii, keď sa stále len adaptuje na návrat matky do jej života.

3.5 Je zrejmé, že domácnosť matky funguje iným spôsobom a maloletá má v domácnosti matky odlišný režim než v domácnosti starej matky. Maloletá bola od malička vedená k aktívnemu životnému štýlu, spolu so starým otcom maloletej chodili na pravidelné výlety do prírody, na dovolenky, čo maloletá vníma ako prirodzenú súčasť jej života. Po návrate z domácnosti matky maloletá nevie uviesť, čo u nej robila, spontánne uviedla len to, že boli so sestrou zavreté v izbe, lebo jej bolo povedané, že musia mať zatvorené dvere, aby nerušili dospelých. Stará matka nemá vedomosť o žiadnych aktivitách, ktoré matka s maloletou absolvovala. Hoci boli s matkou dohodnuté, že počas pobytu v jej domácnosti sa bude matka s maloletou pripravovať do školy, toto sa nedialo, maloletá chodila od matky pravidelne nepripravená a následne sa s ňou musela učiť stará matka. Maloletá je zvyknutá chodiť spať večer pred ôsmou, čo sa však u matky nedodržiavalo, v dôsledku čoho bývala maloletá v pondelky unavená. V prístupe matky sa prejavuje skutočnosť, že matka vzhľadom na svoju minulosť nemá dostatočné skúsenosti so starostlivosťou o maloleté deti, aj z tohto dôvodu sa úplné zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti javí starej matke byť v tejto chvíli predčasné.

3.6 Maloletá je žiačkou Základnej školy vo C., kde navštevuje viaceré krúžky. Pri výbere krúžkov a záujmových aktivít stará matka vždy vychádzala zo želaní maloletej, prihlásila ju na také krúžky, o ktoré mala maloletá záujem. Vo C. má maloletá vybudované svoje sociálne zázemie, má tu kamarátky, blízke vzťahy má vytvorené so starým otcom maloletej a so synom K., ktorý s nimi žije v spoločnej domácnosti a od malička sa podieľal na jej výchove. Starý otec pravidelne chodieval s maloletou do škôlky, brával ju na výlety, budoval jej vzťah k prírode a k aktívnemu životnému štýlu, pričom v jej živote plní dôležitú úlohu.

3.7 Okresný súd sa vo svojom rozhodnutí nezaoberal tým, akým spôsobom bude zachovaný kontakt maloletej či už so starou matkou alebo s ostatnými jej rodinnými príslušníkmi zo strany otca, pričom za dostatočné v tomto smere nemožno považovať nariadenie dohľadu nad výchovou maloletej. Z komunikácie s matkou doteraz nemá stará matka žiadnu informáciu o tom, či a ako často sa bude môcť v prípade zrušenia náhradnej osobnej starostlivosti s maloletou stretávať, kde bude maloletá chodiť do

školy, či bude naďalej navštevovať záujmové krúžky a podobne, t.j. či jej bude umožnené zachovanie väzieb s jej kamarátmi. Matka sa o maloletú nad rámec času, kedy bola v jej osobnej starostlivosti, takmer vôbec nezaujímalá, povinnosti vo vzťahu k maloletej si plnila výlučne v rozsahu, v akom jej boli stanovené súdom, resp. Centrom Návrat. Tento prístup matky možno ilustrovať aj na plnení vyživovacej povinnosti, ktorú si dlhodobo neplnila vôbec, pričom od decembra 2020 začala na výživu maloletej starej matke prispievať výživným vo výške 50,-Eur mesačne, t.j. vo výške stanovenej súdom. Hoci matka deklaruje zlepšenie jej majetkových pomerov, nad rámec súdom určeného výživného na výživu maloletej nijako neprispela.

3.8 Napriek konštatovaniu súdu prvej inštancie vyjadrila pochybnosť, že matka dlhodobo abstínuje od návykových látok. Poslednú liečbu matka absolvovala v roku 2020 a aj vzhľadom na to, že matka mala v minulosti dlhodobé problémy, keď užívala minimálne 10 rokov návykové látky, má stará matka za to, že až po ubehnutí dlhšieho času bude možné reálne vyhodnotiť, či došlo skutočne ku zmene jej životného štýlu. V správe z Centra pre liečbu drogových závislostí Banská Bystrica zo dňa 12.07.2022, adresovanej ÚPSVaR Banská Bystrica sa uvádza, že matka bola v CPLDZ naposledy hospitalizovaná v roku 2021, nie je však špecifikovaný dôvod hospitalizácie. Touto skutočnosťou sa bližšie nezaoberal ani prvoinštančný súd, ktorý vychádzal z informácie, že matka od roku 2020 abstínuje. Okresný súd sa bližšie nezaoberal posúdením rodinných pomerov matky, zameral sa len na konštatovanie o vhodnosti bytových pomerov, z rozsudku nevyplýva, kto je vlastníkom bytu, v ktorom matka v súčasnosti býva, hoci matka v minulosti opakovane menila adresu svojho bydliska. Okresný súd neposudzoval osobu priateľa matky, ktorý sa v rozsudku označuje ako N., hoci ide o osobu, ktorá s matkou býva v spoločnej domácnosti a môže mať priamy vplyv na výchovu maloletej. Podľa dostupných informácií starej matky bol priateľ matky opakovane súdne trestaný, vykonal aj nepodmienečný trest odňatia slobody. Nemá vedomosť o tom, či a kde je v súčasnosti zamestnaný; hoci matka uviedla, že majú spoločne založenú obchodnú spoločnosť za účelom lesopestovateľských prác, v skutočnosti je matka spoločníčkou a konateľkou jedinej obchodnej spoločnosti DzuLu tRansPort s.r.o., kde okrem nej nefiguruje žiadna iná osoba.

3.9 Pokiaľ okresný súd argumentuje tým, že aj voči maloletej C. bola náhradná osobná starostlivosť zrušená, odvolateľka zdôraznila, že táto skutočnosť nemôže mať vplyv na posúdenie podmienok zrušenia náhradnej osobnej starostlivosti vo vzťahu k maloletej U.. Maloletá C. je jednak staršia a jednak nemožno automaticky stotožňovať súčasné rodinné a osobné pomery oboch maloletých detí. Záujem na utužovaní súrodeneckých väzieb maloletej U. a jej sestry C. možno dosiahnuť aj inými prostriedkami, než okamžitým zrušením náhradnej osobnej starostlivosti.

3.10 Okresný súd sa nedostatočne zaoberal skúmaním majetkových pomerov matky, keď sa uspokojil s jej konštatovaním o tom, že má príjem z výkonu činnosti taxikára vo výške 1 000,-Eur mesačne a tiež príjem z výkonu lesopestovateľských prác vo výške 1 500,-Eur mesačne, ktoré vykonáva spoločne so svojím priateľom prostredníctvom bližšie nešpecifikovanej obchodnej spoločnosti. Matka je jedinou spoločníčkou a konateľkou v jedinej obchodnej spoločnosti, a to v spoločnosti DzuLu tRansPort s.r.o., IČO: 54 027 918, so sídlom Rudlovská cesta 484/2, 974 01 Banská Bystrica, ktorej hlavným predmetom podnikania podľa účtovnej závierky je taxislužba. Táto spoločnosť podľa verejne dostupných údajov (www.finstat.sk <<http://www.finstat.sk>>) vykázala za rok 2021 celkové tržby vo výške 4.533,-Eur, pričom strata dosiahla sumu 3.881,-Eur. Údaje vyplývajúce z verejne dostupných údajov nekorešponujú s údajmi o príjmoch, ktoré uvádza matka. Vzhľadom na skutočnosť, že matka nedokázala preukázať žiadny pravidelný príjem, ani existenciu úspor, je otázne, z akých prostriedkov nadobudla tri osobné motorové vozidlá, resp. pozemky v katastrálnom území I., ktoré nadobudla na základe dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, zapísanej v katastri pod č. V 2390/2022 z 01.07.2022. Je otázne, z akých prostriedkov bude matka schopná zabezpečiť chod domácnosti a výživu maloletej.

3.11 Podľa názoru starej matky okresný súd pochybil aj v tom, keď určil výživné od otca, bez toho, aby ustálil majetkové pomery matky. Ak by boli údaje o príjmoch a majetkových pomeroch uvádzané matkou pravdivé, je otázne, prečo dlhodobo na výživu maloletej neprispievala vôbec, resp. prečo si neskôr plnila vyživovaciu povinnosť len v sume 50,-Eur mesačne, ak jej príjem umožnila poskytovať maloletemu aj vo väčšom rozsahu.

3.12 Hoci matka uviedla, že vykonáva činnosť taxikára, nijako súd neskúmal, v akých časoch túto činnosť vykonáva a či jej výkon podnikateľskej činnosti vôbec umožňuje zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o maloletú.

3.13 Vzhľadom na uvedené považuje stará matka rozhodnutie súdu za predčasné, vychádzajúce z neúplne zisteného skutkového stavu a nezohľadňujúce záujmy maloletej. Stará matka si je vedomá, že zodpovedá potrebám maloletej, aby bola v prípade, ak to aktuálne pomery umožňujú, navrátená matke, avšak domnieva sa, že tento cieľ môže byť dosiahnutý aj iným spôsobom, než okamžitým zrušením náhradnej osobnej starostlivosti. Nebol zistený žiadny dôvod, pre ktorý by mala byť náhradná osobná

starostlivosť zrušená, pričom naďalej existujú pochybnosti o tom, či odpadol dôvod, pre ktorý bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti. Vzhľadom na krátky časový odstup od ukončenia liečby matky ešte nie je možné urobiť jednoznačný záver o tom, či matka skutočne definitívne zmenila svoj doterajší životný štýl a či ona, ako aj jej priateľ dávajú dostatočnú záruku toho, že v ich domácnosti bude pre maloletú vytvorené prostredie pre jej adekvátnu výchovu a všestranný vývoj.

3.14 Ponechanie maloletej v náhradnej osobnej starostlivosti by vytvorilo časový priestor na to, aby došlo k definitívnemu odstráneniu týchto pochybností a tiež ku aklimatizácii maloletej na novú životnú situáciu. Postupne by sa mohol vytvárať model fungovania, v rámci ktorého by matka mohla plnohodnotne vykonávať svoje rodičovské práva a zároveň by nedošlo k pretrhnutiu väzieb, ktoré má maloletá vytvorené so starou matkou a jej rodinou, ako aj so svojimi kamarátmi vo C..

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca a odvolaniu starej matky zo strany otca maloletej navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť ako vecne správny. Poukázal na to, že od vyjadrenia k návrhu matky o úpravu práv a povinností zo dňa 19.07.2022 nedošlo k žiadnym bytovým, ekonomickým, ani sociálnym zmenám; matka naďalej žije so svojim partnerom N. S., nar. XX.XX.XXXX a svojou dcérou mal. C. C., nar. XX.XX.XXXX v trojizbovom byte na adrese W. cesta X v D. D. v podnájme. Prenajímateľ nehnuteľnosti je informovaný o rodinnej situácii matky, nemá problém s tým, aby sa do bytu nasťahovala aj maloletá U.. N. S. je ako nezamestnaný evidovaný na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, a to od 30.10.2019 od prepustenia z Ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Podniká s matkou maloletej v obchodnej spoločnosti s predmetom činnosti lesopestovateľské práce. Matka je zamestnaná, má zriadenú s.r.o., pracuje ako taxikárka a spoločne s partnerom podnikajú v lesopestovateľských prácach. Príjem a výdavky matky zostali nezmenené.

4.1 S rodinou pracuje aj Centrum Návrat, ktoré vo svojich správach uvádza, že matka spolupracuje, reaguje vhodne na podnety maloletej a je schopná riadne zabezpečiť starostlivosť o maloletú U.. Matka pravidelne navštevuje Centrum pre liečbu drogových závislostí v Banskej Bystrici, z jeho správ vyplýva, že matka podstupuje ambulantnú liečbu a všetky toxikologické vyšetrenia má od júla 2020 negatívne.

4.2 Úrad u matky vykonáva opatrenia sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately. Matka je spolupracujúca, dokáže samostatne riešiť vzniknuté problémy, snaží sa neustále zlepšovať svoj vzťah s maloletou U.. Dokáže uspokojovať potreby maloletej, je zamestnaná a pravidelne navštevuje Centrum pre liečbu drogových závislostí v Banskej Bystrici. Maloletá U. na matku reaguje pozitívne, majú medzi sebou vytvorený vzťah, ktorý je potrebné naďalej utužovať; vzhľadom na súdom nariadený dohľad nad výchovou maloletej bude úrad naďalej poskytovať sociálne poradenstvo, bude spolupracovať s matkou a matka bude pravidelne s maloletou navštevovať Centrum Návrat, a to aj za účelom novovzniknutej situácie navrátenia maloletej do starostlivosti matky.

4.3 Kolíznemu opatrovníkovi matka uviedla, že aj po zverení maloletej do jej starostlivosti, bude podporovať vzťah medzi maloletou a starou matkou, budú realizované návštevy, alebo krátkodobé pobyty maloletej v domácnosti starej matky.

4.4 Otec maloletej sa aktuálne zdržiava na adrese vo C., K. XX, od XX.XX.XXXX je evidovaný ako nezamestnaný na Úrade práce, sociálnych a vecí rodiny Banská Bystrica; keďže je aktuálne nezamestnaný, odporučil kolízny opatrovník súdu zaviazat' otca platiť na výživu maloletej primeraným výživným podľa jeho možností a schopností a majetkových pomerov s prihliadnutím na vek a odôvodnené potreby maloletej. Maloletá U. je vo veku, kedy je potrebná bezpečná vzťahová väzba, podpora vzťahu s matkou a sestrou C. a pocit bezpečného domova v domácnosti svojej biologickej matky.

5. K odvolaniu otca a starej matky sa vyjadrila matka maloletého dieťaťa. Považuje rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny. Okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam, náležite zistil rozhodujúce skutočnosti, potrebné pre rozhodnutie vo veci samej a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci. Navrhla, aby odvolací súd odvolaniu otca maloletej a starej matky maloletej nevyhovel a rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

5.1 K odvolaniu otca uviedla, že okresný súd náležite preskúmal prostredie, kde maloletá U. žije v čase, keď starostlivosť o ňu zabezpečuje sama, rozhodol po riadnom zvážení okolností, zohľadňujúc záujmy maloletej, aj s prihliadnutím na jej doterajší a budúci psychický vývoj. Tvrdenia otca v odvolaní o dĺžke jej abstinencie sa nezakladá na pravde, v konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že od ukončenia liečby v CPLDZ dňa 04.09.2020 riadne a trvalo abstínuje. Čo otec označuje za jej údajné zlyhanie v abstinencii v júni 2021, bolo terapeutické opatrenie, ktorým svoju

dovtedajšiu abstinenciu potvrdila a prehĺbila. Ide o tzv. posilovaciú liečbu, ktorá nie je dôsledkom zlyhania v abstinencii, ale naopak, odbornou i laickou verejnosťou všeobecne uznávaným a odporúčaným terapeutickým nástrojom tzv. doliečovania, smerujúcim k prehĺbeniu a posilneniu abstinencie. Vyhlásila, že od ukončenia liečby v CPLDZ dňa 04.09.2020 trvalo a kontinuálne abstínuje, čo potvrdzujú aj doterajšie vyjadrenia jej ošetrojúceho lekára z CPLDZ, ktoré predložila súdu prvej inštancie, ako aj aktuálne potvrdenie, ktoré predložila konajúcemu súdu v prílohe vyjadrenia ako dôkaz. Z uvedených skutočností vyplýva, že riadne abstínuje už po dobu viac ako dva roky, pričom sa pravidelne podrobuje testom na zistenie prítomnosti návykových látok v tele formou rozboru moču. Preto sa tvrdenia otca maloletej o jej údajnom zlyhaní v abstinencii a o jednoročnej abstinencii nezakladajú na pravde a sú zavádzajúce.

5.2 Poukázala na to, že relevantným testom na zistenie prítomnosti návykových látok v jej tele sa podrobuje od ukončenia svojej liečby v pravidelných intervaloch v súlade s požiadavkami CPLDZ, najmenej jedenkrát týždenne, v poslednej dobe vzhľadom na snahu starej matky a otca sponchybovať jej abstinenciu už dvakrát do týždňa. Poukázala na to, že sa aktívne zúčastňuje aj iných foriem tzv. doliečovania, a to najmä účasťou v klube abstinujúcich závislých - BYSKA, ktoré sa uskutočňuje pravidelne každý utorok v týždni v CPLDZ a ktoré sú aj vedené odbornými terapeutmi CPLDZ. Nestotožnila sa s tvrdením otca maloletej o tom, že by súd, resp. pracovníci ÚPSVaR - sociálnej kurately náležite nepreskúmali podmienky jej domácnosti pre výchovu maloletej Zoe, práve naopak. Od ukončenia jej liečby vedie riadny a usporiadaný rodinný život so svojím partnerom N. S. v spoločnej domácnosti, v ktorej vychovávajú aj jej staršiu dcéru C.. Je toho názoru, že tvrdenie otca maloletej, ktorý nemá reálne žiadnu skúsenosť s fungovaním jej domácnosti, o údajnej nezodpovednosti matky je preto trúfalé. Vyznieva o to paradoxnejšie, že práve otec maloletej zároveň žiada o zníženie výživného na zanedbateľnú sumu 50,- až 80,-Eur, čím sa snaží fakticky zbavovať svojej vyživovacej povinnosti voči dcére.

5.3 Poukázala na to, že svoje zamestnanie a príjmy riadne pred súdom prvej inštancie preukázala, okresný súd ich pri svojom rozhodovaní zobral do úvahy a zohľadnil. Nesúhlasila s tvrdením, že by bolo vhodné určiť akúsi preklenovaciú dobu, aby sa tým čo najmenej zaťažil psychický aj mentálny vývoj maloletej a v neposlednom rade aj starých rodičov. V doterajšom konaní bolo preukázané, že sa v domácnosti matky maloleťá cíti dobre, chce čo najviac času tráviť s matkou, jej druhom a v neposlednom rade aj so sestrou C., ktorú jej Okresný súd Bratislava I už zveril do výchovy. Spoločný život v jej domácnosti bude mať na psychický, fyzický a sociálny vývoj maloletej U. priaznivý vplyv.

5.4 Jej spôsobilosť zabezpečiť riadnu starostlivosť svojich maloletých dcér, to, že má vytvorené vhodné materiálne, bytové, ekonomické a iné podmienky ich výchovy, osvedčil nielen súd prvej inštancie v tomto konaní v Banskej Bystrici, ale aj Okresný súd Bratislava I rozsudkom č.k.3P/28/2021-41 zo dňa 05.11.2021, ktorý jej do výchovy zveril staršiu dcéru C..

5.5 Priznala, že stará matka, resp. starí rodičia zohrávali a zohrávajú v živote maloletej dôležitú úlohu, avšak je dôvodne presvedčená, že prvoradým a zásadným je vplyv zmeny výchovného prostredia na psychický a mentálny vývoj U. a nie jej starých rodičov. Poukázala na dôvody rozsudku okresného súdu v bode 33. s tým, že ako matka má vytvorené vhodné podmienky pre starostlivosť o maloleťú U., je tou osobou, ktorá je schopná poskytnúť jej pocit istoty a bezpečia a dokáže sa o ňu plnohodnotne postarať.

5.6 Ohľadom tvrdenia otca o super rýchlym vynesení rozsudku bez riadneho dokazovania uviedla, že rozhodovanie vo veciach, týkajúcich sa maloletých detí, t.j. aj konanie o úprave práv a povinností rodičov k deťom patrí do kategórie vecí, ktoré je potrebné vybavovať prednostne s osobitnou rýchlosťou, preto postup z hľadiska časového možno vnímať ako primeraný.

5.7 Odvolanie otca vnímala ako účelové v snahe vyhovieť negatívne postoju starej matky k napadnutému rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj v snahe minimalizovať výšku výživného. Uvedenému nasvedčuje aj skutočnosť, že tvrdenia otca maloletej v odvolaní si v mnohom odporujú s jeho tvrdeniami v rámci jeho výsluchu pred súdom.

5.8 Priznala, že v čase jej aktívnej závislosti nežila usporiadaným životom, čo aj viedlo ku zvereniu U. do náhradnej osobnej starostlivosti. Avšak od úspešného absolvovania liečby v CPLDZ v roku 2020 (po 04.09.2020), a už aj počas liečby prejavovala o svojej obe dcéry opravdivý záujem a snažila sa a aj sa snaží byť im dobrou matkou a riadne ich vychovávať. Vyjadrila pochopenie a vďaku, že v čase jej osobnej nespôsobilosti zabezpečila starostlivosť o maloleťú U. stará matka; z ustanovení Zákona o rodine však vyplýva, že práve rodič má prvoradú povinnosť ale aj právo, pokiaľ je spôsobilý, osobne zabezpečovať výchovu a výživu svojho maloletého dieťaťa, a dieťa má právo na citové väzby k rodičom, súrodencom, ich zachovanie a trvalý rozvoj, čo najlepšie zabezpečí trvalé spolužitie dieťaťa s rodičmi a súrodencami v spoločnej domácnosti. Náhradná osobná starostlivosť má len zástupný a podľa okolností tiež dočasný charakter na čas, keď rodič nie je spôsobilý plniť si svoje zákonné povinnosti a práva voči

maloletému dieťaťu. Súd pri skúmaní spôsobilosti rodiča plniť jeho práva a povinnosti zohľadňuje stav v čase jeho rozhodovania. Vyjadrila názor, čo vo výsledku potvrdzuje aj rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj výsledky konania pred Okresným súdom Bratislava I., že v súčasnosti (teda aj v čase vydania napadnutého rozsudku) je ako matka spôsobilá zabezpečiť riadnu starostlivosť o svoje maloleté dcéry a že za týmto účelom má vytvorené vhodné materiálne i nemateriálne podmienky. Preto považuje odvolanie starej matky za nedôvodné.

5.9 K jednotlivým tvrdeniam starej matky v odvolaní uviedla, že nikdy nebránila maloletej komunikovať so starou matkou, poukázala na to, že majú so U. spoločné aktivity, boli na spoločnej dovolenke v Turecku, navštevujú aquaparky a v lete spolu hrali basketbal, boli raftovať, na opekačke, spoločne cvičia na ihrisku, v zime lyžujú, korčuľujú, sánkujú sa a pod., zdôraznila, že kontakt so U. začal už počas jej liečby (08.06.2020 až 04.09.2020) a sporadicky bol aj pred liečbou. Pokiaľ stará matka poukázala na trestnú minulosť jej partnera, namietla, že tento od vykonania trestu žije riadnym životom občana a spolupodieľa sa spolu s ňou na starostlivosti o jej dcéry, má s nimi výborný vzťah; upriamila pozornosť súdu na trestnú minulosť otca maloletej T. T. a aj starého otca maloletej. Vyjadrila presvedčenie, že na maloletú U. nemôže mať negatívny vplyv navrátenie do starostlivosti matky, nejde o žiadny náhly a skokový proces, prerušovane ju má v starostlivosti už dlhšie obdobie, pričom už po mesiaci pobytu u nich v domácnosti sa maloletá sama vyjadrila, že by najradšej zostala s nimi.

5.10 Vzhľadom na apel súdu prvej inštancie (v bode 39. odôvodnenia rozsudku) na ňu i na starú matku, aby hľadali kompromisné riešenia, predovšetkým v záujme maloletej, sa ona snaží v maximálnej miere; iniciovala na ÚPSVaR stretnutie zainteresovaných strán, ktoré sa uskutočnilo 14.09.2022, kde bol dohodnutý a vymedzený rámec stretávania matky s dcérou na ďalšie obdobie. Uvedený úradný záznam, ako aj potvrdenie o jej abstinencii pripojila ku vyjadreniu.

6. Krajský súd ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní vec preskúmal v rozsahu ust. §65 a §66 Civilného mimosporového poriadku bez nariadenia pojednávania podľa §385 Civilného sporového poriadku a odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu v zmysle §387 ods. 1,2 C.s.p. ako vecne a právne správne potvrdil.

7. Podľa §387 ods. 1, 2 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Po preskúmaní obsahu spisu odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie otca a starej matky maloletého dieťaťa nie je dôvodné. Krajský súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu, pretože tento vykonal v prejednávanej veci dostatočné dokazovanie, zistil skutkový stav a z tohto vyvodil aj správny právny záver. Rozhodnutie súdu bolo podložené náležitým preskúmaním rodinných a sociálnych pomerov účastníkov a maloletého dieťaťa. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie vychádzal z obsahu spisu, v ktorom sú obsiahnuté listinné dôkazy, ako aj z trvale pripojených spisov Okresného súdu Bratislava I sp.zn.3P/28/2021, Okresného súdu Banská Bystrica sp.zn.32P/85/2016 a Okresného súdu Bratislava I sp.zn.2P/60/2021.

8.1 Zákon o rodine v §45 uvádza, že základným predpokladom zverenia dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je, že takéto opatrenie je v záujme dieťaťa. Záujem dieťaťa sa posudzuje objektívne, t.j. správanie rodičov musí byť v rozpore s §28 ZR, ktorý upravuje rodičovské práva a povinnosti (...súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, zastupovanie maloletého dieťaťa, správa majetku maloletého dieťaťa...) a §30 ZR (...rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia...). Jedným z práv a povinností rodičov je povinnosť sústavne a dôsledne sa starať o výchovu dieťaťa, jeho zdravie, výživu a všestranný vývoj. Ak rodičia túto starostlivosť zanedbávajú, alebo nie sú ju schopní poskytnúť, v dôsledku čoho je výchova dieťaťa vážne ohrozená, súd môže zveriť dieťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby, a to z príčin subjektívnych (alkoholizmus rodičov, ich nezáujem o dieťa) a objektívnych (smrť obidvoch alebo aspoň jedného z rodičov, vážnejšie ochorenie rodičov, či jedného z nich a pod.).

8.2 Zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, spravidla príbuzných osôb maloletého dieťaťa, je pre dieťa najvhodnejšie riešenie; jeden z charakteristických rysov náhradnej osobnej starostlivosti je jej dočasnosť; zverenie dieťaťa do osobnej starostlivosti je osobitne vhodné v tých prípadoch, keď príčiny nestarostlivosti o dieťa zo strany rodičov nebudú dlhodobé. Náhradná osobná starostlivosť je vzťah nahrádzujúci výkon len tých práv a povinností rodičov, ktoré smerujú na zabezpečenie riadnej starostlivosti o dieťa; nenahrádza rodičovský vzťah.

8.3 Spôsoby zániku náhradnej osobnej starostlivosti upravuje ustanovenie §47 Zákona o rodine; jedným z nich je zrušenie v zmysle §47 ods.1 písm. d) a e) ZR. Zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti prichádza do úvahy len z vážnych dôvodov, medzi ktoré patrí aj skutočnosť, že rodičia sú opäť schopní zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa a teda odpadli prekážky, ktoré im v zabezpečovaní osobnej starostlivosti o maloleté dieťa bránili.

8.4 Právo výchovy je jedným z najvýznamnejších rodičovských práv, jeho obsah tvoria viaceré čiastkové oprávnenia, ktorými sú najmä právo mať dieťa u seba, starať sa o neho, zabezpečovať bezprostrednú osobnú starostlivosť, právo vychovávať ho a pôsobiť naňho, právo rozhodovať o príprave na budúce povolanie atď. Starostlivosť zahŕňa výživu dieťaťa, oblečenie, ubytovanie, hygienu, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti, teda činnosti, ktorými sa zabezpečujú základné potreby dieťaťa. Nielen rodič, ale aj dieťa má právo vyrastať v prirodzenom rodinnom prostredí a právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť v zmysle článku 41 ods.4 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky, článok 3, 5, 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa (úvodné časti Dohovoru).

8.5 Náhradná osobná starostlivosť teda nenahrádza rodičovský vzťah; v prípade, že je možný návrat dieťaťa do vlastnej rodiny, ak sa preukáže, že rodičia môžu zabezpečovať osobnú starostlivosť, súd rozhodne o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičia majú v prvom rade právo, ale aj povinnosť, maloleté deti vychovávať a zabezpečovať starostlivosť o ne; len v prípade, že si tieto povinnosti neplnia a je ohrozená výživa, zdravie, psychický a fyzický vývoj maloletého dieťaťa, do úvahy prichádza náhradná osobná starostlivosť.

9. Predmetom odvolacieho konania bolo predovšetkým posúdenie otázky, či v prejednávanej veci sú splnené zákonné podmienky na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti a zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti matky.

10. Zo skutkového stavu zisteného okresným súdom vyplýva, že maloletá U. pochádza zo vzťahu matky a otca, ktorí nežijú v spoločnej domácnosti; maloletá bola rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 32P/85/2016-74 zo dňa 30.06.2016 zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky zo strany otca a obaja rodičia, každý zvlášť, boli zaviazaní prispievať na výživu maloletej výživným vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa. Maloleté dieťa bolo do osobnej starostlivosti starej matky zverené so súhlasom starého otca zo strany otca z dôvodu, že matka maloletého dieťaťa bola závislá na užívaní návykových látok ako aj alkoholu, viedla túlavý spôsob života a otec maloletého dieťaťa vykonával trest odňatia slobody. Maloletú U. a maloletú C. často ponechávala osamotené, ktorú skutočnosť avizovali príslušným orgánom susedia; maloleté C. bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky zo strany matky K.. J. C. v D. a maloletá U. (21 mesačná) bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky zo strany otca v D. D.. Dňa 20.08.2021 matka podala návrh na Okresný súd Bratislava I. o zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti (aj) vo vzťahu k maloletej U. s tvrdením, že sa snažila zmeniť svoj život a vytvoriť podmienky, aby sa stala opäť dobrou mamou obom svojim deťom. Podstúpila ústavnú liečbu v Centre pre liečbu drogových závislostí v Banskej Bystrici a abstínuje, vedie usporiadaný život, pravidelne absolvuje odbery biologického materiálu za účelom kontroly požívania psychotropných látok s negatívnym výsledkom.

10.1 Okresný súd správne ustálil, že ponechanie maloletej U. v náhradnej osobnej starostlivosti starej matky už nie je v záujme maloletej vzhľadom na preukazovanie skutočného a opravdivého záujmu matkou. Z dokazovania vyplýva, že matka sa s maloletým dieťaťom pravidelne stretáva, buduje si opätovne vzťah s ňou ako aj s jej staršou sestrou C., zverenú matke Okresným súdom Bratislava I. po zrušení náhradnej osobnej starostlivosti. Matka nezabezpečovala starostlivosť zo subjektívnych dôvodov, ktoré aktuálne zanikli jej pričinením, keď absolvovala ústavnú liečbu drogových závislostí a abstínuje. Hoci v prvom rade je potrebné chrániť záujem maloletej na individuálnej každodennej starostlivosti v riadnej rodine, ponechanie v náhradnej osobnej starostlivosti u starej matky už nepredstavuje jedinou možnosť zabezpečiť túto ochranu, keďže každodennú starostlivosť sa už snaží zabezpečovať matka. Okresný súd nepochybil v tom, že posudzoval rodičovskú starostlivosť o maloletú len zo strany matky, keďže otec zatiaľ neprejavil v tomto smere o maloleté dieťa adekvátny záujem, keď v čase rozhodnutia okresného súdu žil v zahraničí (čo však neznamená, že tak v budúcnosti urobiť nemôže).

10.2 Rozhodnutie okresného súdu aktuálne nie je ani v rozpore s ustanovením článku 9 Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý dovoľuje oddeliť maloleté dieťa od rodičov proti ich vôli, ak tak v súlade s platným právom rozhodne súd s ohľadom na najlepší záujem maloletého dieťaťa vzhľadom na zanedbávanie zo strany rodičov, pretože v prejednávanej veci došlo pre zmenu správania matky ku zrušeniu náhradnej osobnej starostlivosti.

10.3 Okresný súd vykonal dostatočné dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ktorý správne právne posúdil a v konečnom dôsledku aj správne rozhodol. V konaní bolo zistené, že matka upravila svoje pomery tak, aby mohla zabezpečiť riadnu osobnú starostlivosť o maloletú U. tak, ako to má na mysli ustanovenie §44 ods.1 Zákona o rodine. Zo správ kolízneho opatrovníka je zistiteľné, že aktuálne matka vynakladá úsilie na riadnu starostlivosť o obidve maloleté deti, proklamuje svoj záujem konať v záujme maloletej U.: zo spisu nepochybne vyplýva, že v záujme maloletej bude postupné začleňovanie sa dieťaťa do života matky a maloletej C., čo predstavuje podľa možností čo najdlhšie ponechanie maloletej v prostredí, na ktoré je navyknutá, t.j. základnej školy a krúžkov vo C. (matka prezentovala záujem maloletú ponechať v tejto škole na prvom stupni vzdelávania), podľa možnosti čo najčastejšie vyberanie maloletej zo školského klubu starými rodičmi (obaja sú v dôchodkovom veku a majú záujem s prípravou do školy a s aktivitami maloletej pomáhať), rešpektovať skutočnosť, že maloletá má vybudovaný okruh priateľov a kamarátov v bydlisku starých rodičov, keďže tam vyrastala od útleho veku (od svojich 16 mesiacov), má tu svojho pediatra. Postupným začleňovaním do života matky - de facto novej rodiny pre maloletú - bude mať vytvorený priestor aj pre matku na budovanie pravidiel, vyhovujúcich všetkým zúčastneným, nevyhnutne potrebných pre zdravý a prospešný vývin maloletej v tomto pre ňu novom prostredí (príprava na vyučovanie, absolvovanie krúžkov, pomoc v domácnosti a pod.), za účelom vytvorenia bezpečného a pokojného domáceho prostredia pre deti.

10.4 Krajský súd pripomína, že je nanajvýš vhodné, aby matka nezabránila kontaktu starých rodičov zo strany otca s maloletou, ktorí ju od jej veľmi útleho veku vychovávali, pretože takýto prístup by mohol narušiť stabilitu vývoja maloletej; o tom, že si všetky zúčastnené strany túto situáciu uvedomujú, svedčí aj komunikácia o možnom kontakte matky a starej matky s maloletou na čas do rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorú zápisnicu matka predložila ku svojmu vyjadreniu k odvolaniu. Je nevyhnutné, aby dospeli v tomto vzťahu a v záujme maloletej komunikovali minimálne na slušnej úrovni, aby matka prijala ponúkanú pomoc od starej matky napr. v poobedňajších hodinách v priebehu týždňa zabezpečovať starostlivosť o maloletú s prípadným večerným vyzdvihnutím v domácnosti starej matky, s prihladením na výkon práce v taxi službe matky, ako aj v prípade absolvovania potrebných vyšetrení matky za účelom priebežného a pravidelného preukazovania zotrvania v abstinencii, aby teda bola ponúkaná a prijímaná pomoc, ako to v bežných rodinných vzťahoch je prirodzené, čo nepochybne najmä pre dieťa prináša benefity. Je povinnosťou matky v záujme maloletej U., ktorý je prvoradý, rešpektovať blízky citový vzťah medzi maloletou a starými rodičmi resp. príbuznými zo strany otca, a preto, keďže maloletá prirodzene prejavila záujem o pravidelný kontakt so starou matkou, tento vzájomný kontakt im umožniť. Nemožno opomenúť ani osobu otca maloletej, ktorý sa aktuálne zdržiava na území Slovenska (ako to uviedol v odvolaní), že je pre maloletú ďalšou blízkou osobou, ktorá nemá voči nej len vyživovaciu povinnosť, ale má právo (i povinnosť) vplyvať na jej ďalší vývoj.

10.5 V záujme maloletej U. teda je, aby vyrastala v stabilnom prostredí, ktoré jej síce zabezpečovali starí rodičia, ale aktuálne matka preukázala, že dokáže rovnako stabilné prostredie zabezpečiť aj ona spolu so svojím druhom, s ktorým žije v spoločnej domácnosti, kde už zabezpečuje starostlivosť o staršiu dcéru C.. Stará matka v odvolaní síce uvádza, že nie je bezpečne zistené, že matka svoj stav závislosti na drogách upravila definitívne a dlhodobo, otec maloletej v odvolaní rovnako poukazuje na dvojnásobné zlyhanie matky v minulosti po absolvovanej protidrogovej a protialkoholickej liečbe a na jej návrat ku závislosti, ktorú takto nezvládla, vykonané dokazovanie však preukazuje, že matka už od roku 2020 absolvuje pravidelné kontroly s negatívnym výsledkom, je teda abstinujúca a má navyše o osobnú starostlivosť maloletých detí záujem, ktorý sa javí opravdivým, a má teda právo na dokázanie svojho úmyslu postarať sa riadne o svoje deti.

11. Vzhľadom na odvolacie námietky starej matky krajský súd považuje za potrebné uviesť, že rozsudkom okresného súdu o nariadení náhradnej osobnej starostlivosti súd nepochybne zasiahol do postavenia matky v zmysle jej práva na súkromie podľa článku 16 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj práva na ochranu manželstva, rodičovstva a rodiny v zmysle článku 41 ods.1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s článkom 51 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky. Do týchto práv je možné zasiahnuť v prípadoch ustanovených zákonom (článok 16 ods.1), resp. rozhodnutím súdu na základe zákona (článok 41 ods.1 posledná veta); týmto zákonom je Zákon o rodine (§44, §45, §46). Ústava Slovenskej republiky v článku 41 ods.1 druhá veta zaručuje deťom osobitnú ochranu; z hľadiska Európskeho dohovoru o ľudských právach (ďalej aj len „Dohovor“) a príslušnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu možno do práva matky na súkromie (konkrétne jej práva na rodinný život s deťmi) v zmysle článku 8 ods.1 a 2 Dohovoru zasiahnuť, len ak je takýto zásah v súlade so zákonom, je legitímny z dôvodu ochrany práv maloletého a je zachovaný princíp proporcionality vo vzťahu medzi právom na súkromie a konkrétnou formou zásahu, ktorý je v zásade daný, ak je zásah vzhľadom na

okolnosti prípadu nevyhnutný; v tejto oblasti majú jednotlivé štáty ako signatári Dohovoru pomerne široký rámec na voľnú úvahu, veľký dôraz sa kladie na zabezpečovanie procesných práv dotknutého rodiča; rozhodnutie o odňatí dieťaťa z rodičovskej výchovy je považovaná za dočasné opatrenie, z čoho vyplýva pozitívny záväzok štátu vykonávať aktívne kroky pre obnovenie spoločného života detí a rodičov, spočívajúce napr. v povinnosti aspoň raz za čas znova prehodnotiť, či sa situácia na strane rodičov zlepšila alebo minimalizovať obmedzenia v stretávaní sa rodiča s dieťaťom v náhradnej starostlivosti; na druhej strane pobyt dieťaťa u náhradných rodičov po relevantne dlhý čas môže medzi ním vytvoriť vzťah, ktorý spadá pod ochranu článku 8 Dohovoru.

12. Vzhľadom na uvedené skutočnosti mal odvolací súd za to, že zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti nad maloletou U. bolo dôvodné a v dôsledku toho aj zverenie maloletej do osobnej starostlivosti matky a určenie výživného od otca zodpovedalo zákonným ustanoveniam.

12.1 Pokiaľ sa týka určenia výživného, voči ktorému sa otec na záver svojho odvolania v stručnosti tiež odvolal, namietol skutočnosť, ktorú nijako nepreukázal, že v Nemecku stratil prácu a zostal bez príjmu, neuviedol dôvody, prečo sa tak stalo, ani nepredložil žiadne doklady. Ku odvolaniu pripojil žiadosť o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie na Slovensku a poukázal na to, že sa zdržiava na adrese trvalého bydliska u svojich rodičov vo C.. Keďže pre rozhodnutie odvolacieho súdu je v zásade rozhodný skutkový stav zistený a existujúci v čase rozhodnutia okresného súdu, a keďže otec neprodukoval tvrdenia a následne ani dôkazy, ktoré by viedli krajský súd k inému rozhodnutiu, než k akému dospel súd prvej inštancie, rozsudok okresného súdu aj v časti výživného, určeného na maloletú U., zverenú do osobnej starostlivosti matky potvrdil s tým, že toto výživné je otec povinný platiť od právoplatnosti tohto rozhodnutia, keďže povinnosť sa viaže na právoplatnosť rozhodnutia o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky po tom, čo bola zrušená náhradná osobná starostlivosť.

12.2 Vo vzťahu ku vyjadreniu matky ohľadom žiadosti otca na zníženie výživného oproti rozhodnutiu okresného súdu považuje za potrebné krajský súd zdôrazniť, že z obsahu spisu vyplýva, že matka mala rovnako ako otec určenú vyživovaciu povinnosť na hranici životného minima, a od 01.10.2020 sa rozhodla sama platiť 50,-Eur s tým, že na výživnom má dlh, ktorý sa zaviazala ku 01.10.2022 zaplatiť na účet starej matky a výživné v takejto sume sa zaviazala platiť (50,-Eur) až do času, kým jej maloletá bude reálne po právoplatnosti rozhodnutia o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti zverená (viď č.l.196 spisu). Matka sama netvrdila ani nepreukazovala, že by maloletej zabezpečovala výživné vo forme naturálií, hoci aktuálne tvrdí, že príjem má dostatočný, preto v tomto smere nemá právo otcovi vytýkať žiadosť o možnosť platiť nižšie výživné, keď ho platil nad rámec výživného stanoveného súdom, pokiaľ mu to zárobkové možnosti dovoľovali.

13. Stará matka napadla odvolaním celý rozsudok súdu prvej inštancie, a teda aj výrok o styku otca s maloletou. Keďže v tejto súvislosti žiadne odvolacie dôvody ani skutočnosti netvrdila ani nepredkladala, krajský súd bližšie tento výrok nepreskúmaval, predovšetkým s prihliadnutím na to, že ho otec svojím odvolaním nenapadol.

14. Obdobne aj vo vzťahu k piatemu výroku rozsudku okresného súdu, ktorým okresný súd nariadil nad výchovou maloletej U. dohľad, stará matka ani otec, ktorí podali odvolanie, k tomuto výroku nenamietli žiadne skutočnosti, ktoré by bolo možné vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu preskúmať. Preto aj tento výrok zostal odvolaním a následným rozhodnutím krajského súdu nedotknutý.

15. Odvolací súd potvrdil ako nadväzujúci šiesty výrok, ktorým súd prvej inštancie konštatoval zmenu rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica o určení výživného pre maloletú U. zo strany matky aj otca vo vzťahu k nariadenej náhradnej osobnej starostlivosti; tento výrok vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti po zrušení náhradnej osobnej starostlivosti s následným zverením maloletej do osobnej starostlivosti matky a určením výživného od otca do rúk matky už v pôvodnom znení neobstojí.

16. Odvolací súd podrobil prieskumu ako výrok závislý aj siedmy výrok rozsudku o trovách konania, napriek tomu, že ho osobitne odvolaním nenapadla stará matka ani otec a ako vecne a právne správny výrok ho v zmysle §387 ods.1, 2 C.s.p. potvrdil.

17. Záverom krajský súd považuje za potrebné poukázať na zákonnú úpravu, podľa ktorej rozsudky ohľadom maloletých detí je možné až do ich plnoletosti meniť podľa zmeny pomerov na strane všetkých zúčastnených strán (ohľadom úpravy práv a povinností, styku, výživného, atd.); to znamená, že pokiaľ by bola zistená neadekvátna starostlivosť zo strany matky, nie je vylúčené opätovné rozhodovanie o

náhradnej osobnej starostlivosti, prípadne o zverení maloletej U. otcovi, či do striedavej starostlivosti rodičov, ako to avizoval vo svojich vyjadreniach, nachádzajúcich sa v spise, otec maloletej.

18. O trovách odvolacieho konania krajský súd rozhodol podľa §52 zákona č.161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej v texte aj len „C.m.p.“), pretože ani jeden z účastníkov si nárok na náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil, ani krajský súd nezistil dôvody na rozhodnutie podľa §53 C.m.p., ktorý priznáva v tam taxatívne stanovených prípadoch nárok na náhradu trov konania podľa zásady úspechu za kumulatívneho splnenia podmienky, že to možno spravodlivo požadovať (vo veciach určenia rodičovstva a v konaniach vo veciach notárskych úschov), ani na rozhodnutie podľa §55 C.m.p., ak je to vzhľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods.2 veta druhá C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 C.s.p.)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,-Eur (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnenne premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.), a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).